

*Щередіна Т. О., канд. держ. упр.,
доцент кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У КОНТЕКСТІ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У дослідженні висвітлено тему трансформації методології соціальних досліджень під впливом диджиталізації та розвитку комп'ютерних технологій, зокрема штучного інтелекту. Цей процес розширює аналітичний інструментарій науковців і змінює підходи до збору та обробки даних, даючи змогу проводити масштабніші дослідження через цифрові канали. Наголошується, що диджиталізація впливає на світогляд дослідників, що приводить до формування нових соціальних теорій.

Ключові слова: методологія, соціологічне дослідження, диджиталізація.

За останні роки вже відбулися та продовжують відбуватися вагомі трансформаційні зміни щодо визначення методологічних підходів досліджень, зокрема соціальних, які мають на меті вивчення проблематики, пов'язаної із застосуванням новітніх та інноваційних методів дослідження, а також використанням штучного інтелекту. Цей процес пов'язаний насамперед із розвитком комп'ютерних технологій та розширенням аналітичного інструментарію, можливого для використання серед науковців. Це приводить до того, що змінюються самі підходи щодо ведення наукового дискурсу, постановки проблеми, методології дослідження, збору інформації та обробки результатів. Сучасні технології під впливом перманентної диджиталізації сприяють ширшому вибору категорії респондентів та більш масштабному проведенню соціальних досліджень за допомогою мережі Інтернет, соціальних медіа та інших цифрових комунікативних каналів.

Соціологія, як і будь-яка інша наука, використовує загальнонаукові та спеціальні методи дослідження з метою пізнання соціальної дійсності. Соціологічні методи – це сукупність прийомів, способів та послідовних операцій теоретичного й практичного освоєння і перетворення соціальної реальності в науковий конструкт. Така сукупність прийомів, способів та послідовних операцій формує методіку соціологічного дослідження. Але, на відміну від точних наук, методи соціологічних досліджень актуальні не лише в теоретичній та емпіричній дослідницькій діяльності, а й у соціальній практиці [2].

З огляду на те, що методологія – це цілісна теорія з поняттями й категоріями, Н. Бровко та С. Сімакова зазначають, що вона проявляє світогляд, крізь призму якого і здійснюється пізнання завдяки методам, відповідно до технології їх застосування – методіки [1]. Диджиталізація безпосередньо впливає на світогляд науковця, а отже, трансформує й методологію, до якої науковець чи науковиця звертаються у своїх дослідженнях.

Отже, вплив диджиталізації на наукову спільноту проявляється, насамперед, у полі трансформації основних світоглядних орієнтирів власне носіїв методології наукових досліджень – науковців. Складна технологічна інфраструктура розширює інструментарій соціальних дослідників. Водночас активний розвиток

диджиталізації у соціологічних дослідженнях приводить до аналізу більших масивів даних, а отже, розвитку більш складних і масштабних соціальних теорій.

Список використаних джерел

1. Бровко Н., Сімакова С. Методологія дослідження ідеї та сутності громадянського суспільства в контексті євроінтеграційних процесів. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. Т. 26, № 2. С. 18–24. URL: <https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1601>
2. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: курс лекцій. Київ: Ін-т соціології, 2007. 314 с.